

Editörden

Emre Erdoğan

Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi'nin dokuzuncu sayısı ülkemizin yaşadığı en zor ve ilginç dönemlerden birine denk geldi. Zor bir dönemdi, bu sayının hazırlıklarına başladığımız Şubat ayının hemen başında yaşanan 6 Şubat Depremleri hem hepimizi katlanılmaz bir acıyla karşı karşıya bıraktı, hem de dikkatimizi yapmamız gereken işlere yoğunlaştırmamızı engelledi. Hemen ardından gelen Cumhurbaşkanlığı ve parlamento seçimleri de dikkatimizi dağıtan başka bir unsur da oldu, gündelik hayatın gereksinimlerini bile yerine getiremez olduk. Bu sayı, bütün bu zorluklara rağmen editörlerin, yazarların, hakemlerin ve yayın ekibinin büyük bir çabasıyla mümkün kıldı, bu noktayı mutlaka vurgulamamız gerekiyor. Hiçbir entelektüel faaliyet insanların olağanüstü çabası olmadan gerçekleşmiyor, özellikle de sürekli olağanüstü koşullar yaratan ülkemizde.

Derginin bu sayısının başlığı **Yoksulluk, Eşitsizlikler ve Refah Devletinin Sınırları: Yeni bir Toplumsal Sözleşmenin Peşinde**. İçinde bulunduğumuz çoklu krizler çağında, pandeminin sonrasında, ekolojik ve ekonomik bir dizi krizin ortasında yeni bir toplumsal sözleşmeyi hayal etmek imkânsız bir çaba gibi gözükebilir. Biliyoruz ki kriz dönemlerinde insanlarda (ve toplumlarda) içe kapanma, kendi sınırlı enerjisini yaşamsal konulara vakfedip bu tür “lüks” meselelerle ilgilenmeme eğilimi bulunur. Oysa Gramsci'nin de söylediği gibi, bu tür kriz anları eski dünyanın öldüğü ve yeni dünyanın doğmak için mücadele ettiği “canavarlar zamanları”, daha önce de görüldüğü üzere bu dönemler geleceğe biçim verecek fikirlerin yarıştığı ve sentezlendiği dönemler. Dolayısıyla insanların kendilerini bugüne bağlayan iplerden kurtulup geleceği hayal edebilmeleri, aktörlüklerini ellerine alıp kendi kaderlerine sahip çıkma çabası olarak da nitelendirilebilir. Yine Gramsci'nin belirttiği üzere aklın kötümserliğine karşı iradenin iyimserliğini de bu çabanın bir parçası olarak görebiliriz.

İlk sayısından beri sosyal bilimciyi dünyanın objektif ve tarafsız bir gözlemcisinden ziyade yaşamın bir parçası olan, üzerine düşündüğü toplumsallıktan payını alan ve en önemlisi herkes kadar insani niteliklere sahip olan bir kişi olarak tasavvur eden *Reflektif* açısından bu zor zamanlar aynı zamanda üzerine düşünülmesi gereken zamanlar... Geçmiş travmaların etkisiyle hepimizi paralize eden Kahramanmaraş Depremlerine arkasını dönen ve bu travmanın yarattığı sosyal etkisini görmezden gelip gelecekte soğukkanlılıkla incelemeye erteleyen bir yaklaşım, olmasını arzu ettiğimiz sosyal bilim çabasıyla uyumsuzdu. Bu nedenle bu sayımızda akademik dergilerde görmeye alışık olmadığımız iki farklı çabaya yer verdik. Bunlardan birincisi **Deprem Sonrası Sahayı ve Gönüllülüğü Konuşmak** 30 Mart 2023'te, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde deprem sonrasında bölgede bizzat bulunup çaba harcayan Gözde Durmuş, Zeynep Talay Turner,

Ayşe Beyazova ve Aslı Silahdaroğlu Bekmen’in katılımıyla düzenlenen panelin dökümü. Bu panelde katılımcılar kendi deneyimlerinden yola çıkarak böyle bir anda “diğerkam” olabilmenin zorluklarına değindiler, biz de bu değerli bilginin uçup gitmemesini arzuladığımızdan dergimizin sayfalarında yer verdik. İkincisiyse, İstanbul Bilgi Üniversitesi İnsan Hakları Hukuku Uygulama ve Araştırma Merkezi düzenlemiş olduğu **Sivil Toplumun Gözünden Deprem ve İnsan Hakları: Olgular, Ortaklaşma, Gelecek** (13-14 Nisan 2023) başlıklı çevrimiçi konferansın sekiz oturumun dökümü. Konferans deprem koşullarında farklı deneyimleri çok perspektifli bir bakış açısından değerlendirmesi açısından çok kıymetli dersler çıkarmamızı sağlıyor, bunun kalıcılığının önemli olduğunu düşünüyoruz.

Deprem gibi doğal afetlerin üzerimizde yarattığı etki üzerinde çok daha fazla düşünmemiz gerekiyor. Yaşamın uçuculuğunu ve kırılğanlığını hatırlatan böyle anlarda sosyal bilimcinin bir cerrah soğukkanlılığıyla davranmasını beklemek yanlış olur. Keza deprem anında ve sonrasında, kısıdan uzuna farklı vadelerde toplumun nasıl davrandığı, nelerin kolayca unutulup nelerin hafızada kök saldığı da sosyal bilimcinin ilgi alanını oluşturuyor. Dolayısıyla deprem konusunu *Reflektif*’in ilerleyen sayılarında mutlaka yer alacak, kapanmayacak bir dosya olarak görüyoruz.

Bu sayımızda ayrıca iki yayın değerlendirmesi yer alıyor. Özlem Cihan, Minouche Shafik’in *What We Owe Each Other: A New Social Contract for a Better Society* adlı kitabını bütün boyutlarıyla tartıştı. Ek olarak İstanbul Bilgi Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Jale Parla için *Journal of Turkish Studies /Türklük Bilgisi Araştırmaları Dergisi* tarafından hazırlanan iki ciltlik armağan sayı Nilay Kaya tarafından detaylı bir şekilde değerlendirildi. Bu tür yayın değerlendirmelerinin önümüzdeki sayılarda yer almasını amaçlıyoruz.

Dergimizin Şubat 2023 sayısı ile birlikte başlattığı arka kapağın dosya konusuyla ilişkili bir görselden oluşması girişimi Müge Yılmaz’ın *MA-PU-KADESH* başlıklı çalışması ile devam ediyor, kendisine bu kıymetli çalışma için teşekkür etmemiz gerekiyor.

Ekim 2023’te yayınlanacak sayımızın editörleri Asu Aksoy ve Burak Özçetin ve sayı konusu da **Bir İmkân Alanı Olarak Kültür** olarak belirlendi. Ülkemizdeki kültürel egemenlik kurma çabalarını ve bu çabalarına karşı çoğulcu direnişleri tasvir eden, anlamaya çalışan ve aktaran çalışmalara yer vermeyi amaçlayan bu sayının da daha önceki sayılarımız kadar çok boyutlu ve kapsamlı olacağını umuyoruz.

Reflektif’in dokuzuncu kez genişliğini görmesi çok sayıda kişinin çabalarıyla mümkün oldu. Başta özel dosya editörlerimiz Başak Akkan, Saniye Dedeoğlu, Pınar Uyan Semerci; yardımcı editör Tuğçe Erçetin, İngilizce editörümüz Rana Tekcan, yayın koordinatörümüz Cem Tüzün, yazılarını bizden esirgemeyen yazarlarımız, çok sıkışık zaman dilimlerinde çalışan hakemlerimiz ve tabii ki *Reflektif*’i okuyarak ve takip ederek bizi bir sonraki sayı için çalışmaya motive eden okurlarımızın hepsi bu zor zamanlarda *Reflektif*’i mümkün kıldılar, teşekkür ederiz.